

РОЗДІЛ 2 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 378.147:373.3.011.3-051:7

ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ТА МУЗИКИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Тетяна Грищенко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музики і хореографії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Україна
ORCID ID 0000000267394089
grichenko.nataly83@gmail.com

Анотація. У статті зазначено, що особливе місце в загальнодержавній системі освіти України посідає підготовка вчителів початкових класів у закладах вищої освіти до освітньої діяльності, що зумовлює низку актуальних завдань, одним із яких є формування музично-естетичної компетентності. Підкреслено, що основними поняттями, якими оперують сучасні науковці, звертаючись до питань компетентнісного підходу, є «компетентність», «компетенція», «компетентний», «професійна компетентність» тощо. Констатовано, що музично-естетична компетентність учителя інтегрує в собі здатність до психолого-педагогічної підготовки, постійного вдосконалення професійної кваліфікації, стимулювання творчої самореалізації особистості учня, виховання художньо-естетичних інтересів і потреб, творчого підходу до справи, любові до дітей, розвитку їхніх умінь, естетичних смаків тощо, що вимагає глибоке знання гуманітарних і спеціальних дисциплін. Зазначено, що структуру музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкових класів складають компетенції: мотиваційно-ціннісна, знаннєва, операційно-діяльнісна, оцінно-рефлексивна. Проаналізовано освітньо-професійну програму «Початкова освіта» за спеціальністю 013 Початкова освіта та розглянуто освітні компоненти, що цілеспрямовано впливають на формування музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкової школи та музики.

Ключові слова: компетентність; компетенція; компетентний; професійна компетентність; музично-естетична компетентність; освітньо-професійна програма; майбутні вчителі початкової школи та музики; магістр.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасний етап модернізації шкільної освіти пов'язаний з упровадженням реформи «Нова українська школа» (далі – НУШ) Міністерства освіти і науки України, головна мета якої – «створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не лише знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті», це школа, до якої приємно ходити, де дослухаються думки учнів, учать критично мислити,

не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами; де панують співпраця та взаєморозуміння (Нова українська школа, 2016).

Успішна реалізація запланованих заходів НУШ можлива за умови реформування інших галузей освіти, бо так чи так упровадження реформи стосується питань розвитку дошкільної, позашкільної, професійно-технічної та вищої освіти (підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогів у закладах вищої педагогічної освіти). Отже, для ефективного впровадження Концепції НУШ важливо підготувати високоосвіченого, конкурентоспроможного, компетентного педагога, який має унікальні професійні знання, природні здібності, готовий здобувати та застосовувати їх на практиці, високий рівень педагогічної майстерності, прагне й досягає успіху, уміє приймати креативні та нестандартні рішення, здатний до роботи в нових умовах.

Зазначимо, що проблема ефективної професійної підготовки майбутнього фахівця педагогічного профілю знаходить своє відображення в офіційних документах – Законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014, зі змінами, унесеними згідно із Законами 2020), Указі Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013), Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (2014), державних стандартах, концепціях тощо. Так, у Законі України «Про вищу освіту» (2020) наголошено на необхідності поліпшення підготовки освітян у всіх ланках загальноосвітньої системи, тобто передачі, засвоєнні, примноженні та використанні знань, умінь та інших компетентностей із певної спеціальності, а також формуванні в студентській молоді професійних якостей та закладених основ наукової активності, самоосвіти й самовдосконалення.

Відповідно до мети НУШ конкретизовано основні завдання для формування професійної компетентності вчителя початкової освіти: забезпечувати оволодіння технологіями самоорганізації та самоактуалізації; створювати умови для становлення професійної культури фахівця; активізувати формування ключових компетенцій учителя початкових класів; формувати професійну мобільність; організувати методичну та дидактичну підтримку вчителя початкових класів; формувати соціальну активність на основі особистісних якостей та соціальних умінь особистості (Берека, & Галас, 2018). Отже, особливе місце в загальнодержавній системі освіти України посідає підготовка вчителів початкових класів у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) до освітньої діяльності, що зумовлює низку актуальних завдань, одним із яких є формування музично-естетичної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У психолого-педагогічній науці активно обговорюється питання компетентнісного підходу, що став новим концептуальним орієнтиром навчальних закладів та розглядається науковцями як один із чинників модернізації змісту освіти (І. Бех, І. Драч, Е. Зеер, В. Луговий, О. Овчарук, Н. Побірченко, О. Пометун, І. Родигін, Л. Скуратівський, Т. Смагіна, С. Степанов, В. Химинець та ін.).

Осмислення питань щодо сутності понять «компетентність», «компетенція», їх взаємозв'язку, розроблення вимог до компетентності та їх вимірювання відображено в працях вітчизняних і зарубіжних учених (Н. Бібік, С. Бондар, Л. Ващенко, О. Дахін, І. Єрмаков, І. Зимня, О. Локшина, В. Луговий, О. Овчарук, Дж. Равен, М. Сторбарт, Е. Шорт, М. Чешановта ін.).

Посилюється інтерес педагогічної науки й практики щодо шляхів розвитку різних видів компетентності педагога (А. Давидчук, С. Зеленюк, Н. Кіржа, А. Кушнір, К. Мазур, Т. Столяр, Ю. Уманська та ін.); характеристики ключових компетентностей фахівця (О. Савченко, Г. Селевко, П. Третьяков, А. Хуторський та ін.); професійної компетентності викладача (С. Гончаренко, К. Корсак, А. Маркова, С. Раков та ін.), учителя початкових класів (В. Берека, А. Галас, О. Жигайло, Л. Хоружа та ін.); професійної компетентності вчителя музики (Л. Гаврілова, Л. Масол, Т. Плятченко, Р. Савченко, В. Федоришин та ін.). Для нашої розвідки особливий інтерес становлять дослідження (С. Ковальова, А. Козир, А. Мащенко, Л. Михайлова, Г. Падалка, В. Сергєєв, Т. Совік та ін.), у яких розкрито формування музично-естетичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та визначенні особливостей формування музично-естетичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи та музики.

Результати дослідження. Основними поняттями, якими оперують сучасні науковці, звертаючись до питань компетентнісного підходу, є «компетентність», «компетенція», «компетентний», «професійна компетентність» тощо. Для уточнення поняття та визначення особливостей формування музично-естетичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи розглянемо докладніше зміст та поняття зазначених вище категорій, бо в сучасній психолого-педагогічній літературі вони посідають одне з провідних місць у контексті професійного становлення особистості педагога.

З огляду на означену проблему, цікавими є ідеї американського педагога Е. Шорта (1984), який дав наукове визначення понять «компетентність»,

«компетенція», «компетентний» та обґрунтував чотири загальних концепції компетентності: за першою концепцією компетентність потрактовано як поведінку чи дію, тому розуміння компетентності в її межах пов'язується з набуттям людиною вмінь і навичок для певної діяльності, що не має творчого характеру; відповідно до другої – це володіння знаннями, уміннями та навичками (людина користується різноманітністю своїх знань і навичок для визначення: яку саме діяльність здійснювати й як має проходити цей процес); за третьою – компетентність є «ступенем чи рівнем здібностей, що офіційно вважається достатнім» (оцінка компетентності повинна даватися відповідно до певних державних стандартів чи критеріїв якості та відповідати рівню, прийнятому в професійній галузі чи в галузі діяльності); у четвертій концепції компетентність визначається як властивість чи спосіб буття людини (визначення природи тієї чи тієї властивості, бажаність її для людини, що уможливорює схарактеризувати людину як компетентну чи некомпетентну).

Загальновідомо, що основу компетентнісного підходу складають два фундаментальних компоненти: компетентність та компетенція. Компетентність сучасні науковці розглядають як: спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, яких набувають у процесі навчання (Пометун, 2004), здатність (уміння) діяти на основі здобутих знань (Кальней, & Шишов, 2000), поєднання відповідних знань і здібностей, що дозволяють обґрунтовано дійти висновків про цю галузь й ефективно діяти в ній (Кузьміна, 1990). Отже, в усіх запропонованих потрактуваннях головними ознаками є: системне поєднання знань, умінь, навичок, здібностей, досвіду та готовність до використання їх у процесі практичної діяльності. Зазначимо, що кожен вид діяльності активізує вияв власного комплексу компетенцій.

Компетенцію в психолого-педагогічних дослідженнях розглядають як: знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і стосунків, які потім виявляються в компетентностях людини (Зимня, 2003); суспільна норма, яка включає знання, уміння, навички, способи діяльності, певний досвід (Берека, & Галас, 2018), добра обізнаність із чим-небудь або коло повноважень якої-небудь організації чи установи (Хуторський, 2003). Отже, у науковому просторі компетенцію розглядають як складову компетентності, тобто коло знань, умінь, навичок, у яких наявна практична спрямованість діяльності, ціннісна складова, рефлексія тощо.

Наразі «компетентний» – це той, хто знає, обізнаний у певній галузі; який має право за своїми знаннями чи повноваженнями робити чи вирішувати що-небудь, судити про що-небудь (Бусел, 2004), тобто це людина, яка володіє

відповідною компетенцією – здатна мобілізувати в певній ситуації отримані знання, уміння та досвід.

Зазначимо, що поняття «компетентність», «компетенція», «компетентний» системні та багатокомпонентні та використовуються в процесі професійної педагогіки, педагогіки вищої школи з метою опису якості професійної підготовки й діяльності фахівців. У загальному вигляді компетентність педагога можна уявити як комплекс професійних знань, умінь, навичок, відношень і професійно значущих особистісних якостей.

Аналіз різних підходів до проблеми професійної компетентності вчителя засвідчив, що це інтегрований показник теоретичної та практичної підготовленості педагога до виконання професійної діяльності, пов'язаної з освітою інших. Зокрема, В. Синенко (2004) зазначив, що професійна компетентність вчителя є високим рівнем його психолого-педагогічних і науково-предметних знань й умінь у поєднанні з відповідним культурно-моральним образом, що забезпечує на практиці соціально затребувану підготовку молодого покоління до життя; Л. Карпова (2004) розглядала її як інтегративне особистісне утворення на засадах теоретичних знань, практичних умінь, значущих особистісних якостей та досвіду, що зумовлюють готовність учителя до виконання педагогічної діяльності та забезпечують високий рівень її самоорганізації; В. Ковальчук (2016) – як багатоаспектне інтегральне особистісне утворення, що включає широку професійну та загальну ерудицію, систему необхідних умінь, навичок і способів виконання професійних дій, сукупність професійно-ціннісних ставлень та досвід дослідницької діяльності.

Поділяючи думку Л. Гаврілової (2017) та А. Козир (2012), вважаємо, що професійна компетентність педагога-музиканта виходить далеко за межі вузького поняття педагогічних здібностей та знань у певній мистецькій галузі та є фактично готовністю до успішної музично-педагогічної діяльності в школі.

Залежно від мети й завдань дослідження вчені (І. Ареф'єв, Л. Беземчук, С. Висоцька, А. Король, А. Орлов, В. Пилипівський, В. Ульянова та ін.) виокремили різні види професійної компетентності учителя: інформаційну, комунікативну, продуктивну, моральну, психологічну, предметну, музично-естетичну та ін. Так, Л. Беземчук (2012) до складових компонентів професійної компетентності учителя музичного мистецтва віднесла: комунікативну (ерудиція, культура мовлення, артистизм учителя, уміння налагоджувати взаємодію з учнями), регулятивну (уміння формувати в учнів музичні знання, уміння, навички, застосовувати методику вокальної та хорової роботи з учнями), операційну (навички виконання музичних творів і диригентської техніки на

уроці, інтерпретації музичних творів, музичної імпровізації), інтелектуально-педагогічну (уміння створювати на уроці проблемні ситуації, атмосферу зацікавленості), інформаційну (знання музичної програми, нових методик викладання музики, застосування сучасних методів і технологій мистецької освіти).

Зважаючи на державні вимоги, низка українських науковців (Л. Гаврілова, С. Ковальова, А. Козир, А. Мащенко, Л. Михайлова, Г. Падалка та ін.) наголошувала на необхідності формування в майбутніх учителів музично-естетичної компетентності. Г. Падалка (2008) звернула увагу на те, що музично-естетична компетентність є здатністю до усвідомлення музики як явища суспільного життя, засвоєння її основних закономірностей існування та розвитку, до оволодіння музичними засобами втілення художніх образів у виконавстві; А.Козир (2012) визначила музично-естетичну компетентність викладача музики як суму психолого-педагогічних та мистецькознавчих знань, умінь та навичок, творчого використання цінного досвіду, теоретико-практичної готовності до його використання.

Отже, музично-естетична компетентність учителя інтегрує в собі здатність до психолого-педагогічної підготовки, постійного вдосконалення професійної кваліфікації, стимулювання творчої самореалізації особистості учня, виховання художньо-естетичних інтересів і потреб, творчого підходу до справи, любові до дітей, розвитку їхніх умінь, естетичних смаків тощо, що вимагає глибокого знання гуманітарних і спеціальних дисциплін.

Підкреслюючи значення компетентнісного підходу, наголосимо на необхідності формування музично-естетичної компетентності в майбутніх учителів початкових класів. Погодимось з думкою Т. Совік (2014), яка на основі аналізу наукових джерел (В. Введенський, О. Гура, Л. Заніна, Н. Кузьміна, Т. Леонтєва, А. Маркова, В. Міжериков, Н. Нікітіна та ін.) зазначила, що музично-естетична компетентність майбутніх учителів початкових класів – це набутий досвід, що інтегрує елементарні музичні знання, практичні уміння та навички, розвиток музичних здібностей у процесі практичної діяльності та спрямованість на здійснення музично-естетичного виховання в початковій школі.

Структуру музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкових класів складають компетенції: мотиваційно-ціннісна (ціннісна орієнтація на особистісно-професійний розвиток; інтерес до фахових дисциплін, умотивованість у мистецькій діяльності, здатність оцінювати явища мистецтва, спрямованість на музично-естетичну роботу в закладі освіти, готовність до

творчої педагогічної діяльності, сформованість естетичного смаку та ціннісних орієнтацій особистості тощо), знання (активізація практико-орієнтованого навчання; володіння широким спектром мистецьких і культурологічних знань щодо дійсності; розуміння сутності, походження, особливостей та видової специфіки мистецтва, специфіки та ролі музичного мистецтва в майбутній професії; планування системи дій щодо побудови музично-естетичної культури з урахуванням власних інтересів та особливостей), операційно-діяльнісна (застосування музичних знань, умінь і навичок на практиці; активізація набутого досвіду (навички володіння фаховими педагогічними методами та прийомами, що дозволяє здійснювати професійні функції тощо); рівень сформованості особистісних якостей, загальнокультурного розвитку; застосування музики в художньо-виховній роботі з молодшими школярами тощо), оцінно-рефлексивна (сформованість рефлексивних умінь; здатність до оцінки власної музично-естетичної культури; готовність до ефективної самопрезентації в умовах професійно-педагогічних ситуацій; прагнення до самоаналізу й самовдосконалення тощо).

Зазначимо, що на кафедрі музики й хореографії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ) для підготовки магістрів (кваліфікація: учитель початкової школи та музики) розроблено та впроваджено в освітній процес освітню (освітньо-професійну) програму «Початкова освіта» за спеціальністю 013 Початкова освіта другий (магістерський) рівень вищої освіти (2019), мета якої – надання здобувачам знань, базових педагогічних і методичних основ початкової освіти, розвиток творчо-дослідницьких умінь та навичок; формування комплексу загальних і фахових компетентностей, що є необхідними для сучасного фахівця задля задоволення потреб суспільства в кваліфікованих кадрах у галузі педагогічної освіти; підготовка випускників, здатних до педагогічної, освітньої, науково-методичної, організаційно-управлінської діяльності в закладах освіти зі спеціальності «Початкова освіта» та в початковій ланці закладів середньої освіти.

Програма носить освітній приклад та характер, спрямований на загальну та професійну підготовку конкурентоздатного фахівця, який володіє методологією наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями в галузі початкової та вищої освіти, здатний до творчої навчально-методичної діяльності, безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення. Програмою передбачено поглиблене вивчення теоретико-методологічних засад і практичного компонента професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та музики.

Зауважимо, що формуванню музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкової школи сприяють обов'язкові (Філософія освіти і науки, Професійний імідж фахівця в галузі освіти, Педагогіка вищої школи, Психологія вищої школи, Інноваційні технології професійної підготовки вчителів початкової школи, Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» тощо) та вибіркові (Історія музичного мистецтва, Додатковий музичний інструмент, Основний музичний інструмент, Методика навчання музики, Диригування) компоненти освітньо-професійної програми. Вивчення зазначених дисциплін сприяє загальній та професійній підготовці конкурентоздатного фахівця, який володіє музично-естетичними знаннями, сучасними інформаційними технологіями в галузі початкової освіти, здатний до творчої навчально-методичної діяльності, безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення, у якого сформовані естетичні почуття (прекрасного, піднесеного, гармонійного, досконалого тощо), що виявляються в осягненні краси в явищах природи, праці, гармонії барв, звуків, рухів і форм, переживання (прекрасного й піднесеного; надання певної позитивної спрямованості прагненням, мотивам, діям особистості) та емоції (радість від спілкування з прекрасним, зустріч із досконалістю, хвилювання від сприйняття піднесеного тощо).

Здобувачі цієї спеціальності оволодівають фундаментальними знаннями в галузі музичної педагогіки та методики її викладання в ЗЗСО. Компетенція «учитель початкової школи та музики» може охоплювати такі види діяльності: викладання музики та забезпечення мистецької змістової лінії в загальноосвітній школі; виконання навчально-виховної та дослідницької роботи, пов'язаної з викладанням музики, діяльністю вчителя в загальноосвітній школі.

Принагідно виокремимо важливість роботи секцій кафедри музики й хореографії в процесі формування музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкової школи; також секцій фортепіано та історико-теоретичних дисциплін; диригування та постановки голосу; виконавства на народних інструментах. Участь здобувачів у роботі зазначених секцій сприяє розвитку світоглядних уявлень особистості; естетичному ставленню до дійсності та особистісно-ціннісному ставленню до мистецтва; здатності до сприймання, розуміння та створення художніх образів; формуванню потреби в процесі художньо-творчої самореалізації та духовного самовдосконалення; залученню до образних мов різних видів мистецтва, цінностей українського та зарубіжного мистецтва різних жанрів і стилів, пізнання своєрідності вітчизняної художньої культури в контексті світових культуротворчих процесів.

Узагальнюючи, зазначимо, що сформована в магістрів спеціальності 013 Початкова освіта музично-естетична компетентність сприятиме обізнаності в галузі музичного мистецтва, прагненню та здатності реалізувати на практиці свій музично-естетичний потенціал для одержання власного неповторного результату; умінню та навичкам музично-естетичного сприймання, аналізу творів музичного мистецтва відповідно до авторського звучання, розуміння єдності форм та змісту, готовності до музичної творчої реалізації, самостійного пізнання музичного мистецтва, естетичної оцінки творів музичного мистецтва; здатності до аналізу та інтерпретації музичних творів, застосування відповідної термінології, умінню аргументовано доводити власну позицію щодо оцінки художньо-музичних явищ сучасності в процесі дискусії; здатності орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних технологій та використовувати їх під час практичної діяльності (моделюванні та конструюванні освітнього процесу).

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, підсумовуючи вищевикладене, наголошуємо, що вчителю початкової школи та музики необхідно бути міждисциплінарним спеціалістом, який не лише володіє вузькоспеціальними музичними теоретичними й практичними знаннями та вміннями, а й вільно орієнтується в різних галузях мистецтва. Саме формування музично-естетичної компетентності сприяє підготовці високопрофесійних фахівців, здатних розв'язувати складні завдання та практичні проблеми, генерувати нові ідеї в процесі навчання чи під час професійної діяльності, аналізувати, використовувати професійні знання та навички, що є базою культурного самовдосконалення протягом усього життя, у процесі творчої діяльності, органічно поєднувати у свідомості музично-естетичні знання, переживання, емоції та почуття; формуванню навичок естетичного сприйняття, світогляду, моральних якостей, духовної культури; розвитку педагогічної майстерності, музично-творчих здібностей тощо; вихованню всебічно розвиненої, гармонійної особистості, чуйності, доброти, почуття прекрасного, музично-естетичної культури тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беземчук, Л. (2012) Забезпечення професійної компетентності майбутнього вчителя музики в умовах магістратури. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*: зб. наук. праць. Харків, Україна: Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди, 37, 11–21.
2. Берека, В.Є., Галас, А.В. (2018). *Професійна компетентність вчителя початкових класів: навчально-методичний посібник для вчителів*. Харків, Україна: Вид-во «Ранок».
3. Бусел, В.Т. (Ред.). (2005). Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь, Україна: Перун.

4. Гаврілова, Л., Орехова, В. (2017). Структура мистецтвознавчої компетентності майбутніх учителів музики початкової школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5, 230–240.
5. Закон України Про вищу освіту. № 1556-VII. (2014, 1 липня). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Зимняя, И.А. (2003). Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования. *Высшее образование сегодня*, 5, 34–42.
7. Карпова, Л.Г. (2004). *Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Харків, Україна: Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди.
8. Ковальчук, В.А. (2016). *Професійна підготовка майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем: теорія, методика, практика*: монографія. Житомир, Україна: Вид-во ЖДУ ім. І. Я. Франка.
9. Козир, А.В. (2012). Педагогічні умови формування професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. *Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка*, 11 (246), 11–17.
10. Кузьмина, Н.В. (1990). *Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения*. Москва, Россия: Высшая школа.
11. Митина, Л.М. (2003). *Психологическое сопровождение выбора профессии: научно-методическое пособие*. Москва, Россия: Флинта.
12. Міністерство освіти і науки України – нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
13. Овчарук, О.В. (Ред.). (2004). *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики*. Київ, Україна: «К.І.С».
14. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» (для неспоріднених спеціальностей). (2019). Слов'янськ, 15. URL: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/2019/opp/OPP_pochat_mag.pdf
15. Падалка, Г.М. (2008). *Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін*. Київ, Україна: Освіта України.
16. Совік, Т.В. (2014). Сутність і структура музично-естетичної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 17, 315–320.
17. Хуторской, А.В. (2003). *Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения*. Москва, Россия: Изд-во МГУ.
18. Шишов, С.Е., Кальней, В.А. (2000). *Школа: мониторинг качества образования*. Москва, Россия: Педагогическое общество России.
19. Short, E.C. (1984). *Competence: Inquiries into its Meaning and Acquisition in Educational Settings*. Lanham etc.: University Press of America, VI.

FORMING MUSICAL-AESTHETIC COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF PRIMARY SCHOOL AND MUSIC UNDER THE CONDITIONS OF MASTER'S DEGREE PROGRAMME

Tetiana Hryshchenko

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor of the Department Music and Choreography

SHEI “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000000267394089

grichenko.nataly83@gmail.com

Abstract. For the effective implementation of the Concept of New Ukrainian School (the NUS Concept), it is important to train a highly educated, competitive, competent teacher who has the unique professional knowledge, is ready to acquire and apply it in practice, strives, and succeeds, is able to make creative and non-standard decisions, is able to work under new conditions. A special place in the national system of education of Ukraine is occupied by the training of primary school teachers in institutions of higher education for educational activities, which determines the number of urgent tasks, one of which is the formation of musical-aesthetic competence.

The studies that reveal the formation of musical-aesthetic competence in future primary school teachers are of particular interest for our investigation (S. Kovalova, A. Kozyr, A. Mashchenko, L. Mykhailova, H. Padalka, V. Serheev, T. Sovik, etc.).

The purpose of the article is to substantiate theoretically and determine the peculiarities of the formation of musical-aesthetic competence in future teachers of primary school and music.

It is emphasized that the main concepts used by modern scientists, addressing the issues of the competence approach are “competence”, “competency”, “competent”, “professional competence” and so on. It is stated that the musical-aesthetic competence of the teacher integrates the ability for psychological-pedagogical training, continuous improvement of professional skills, stimulating creative self-realization of the pupil’s personality, the upbringing of artistic-aesthetic interests and needs, creative approach to work, love for children, development of their skills. aesthetic tastes, etc., which requires a deep knowledge of the humanities and special disciplines. It is noted that the structure of musical-aesthetic competence of future primary school teachers consists of the following competences: motivational-value, knowledge, operational-activity, evaluation-reflexive. The educational-professional programme “Primary Education” as to Speciality 013 Primary Education is analysed, and the educational components that influence purposefully the formation of musical-aesthetic competence of future teachers of primary school and music are considered.

It is concluded that the formation of musical-aesthetic competence contributes to the training of highly professional specialists who are able to solve complex problems and practical problems, generate new ideas in the learning process or during professional activities, etc.

Key words: competence; competency; competent; professional competence; musical-aesthetic competence; educational-professional programme; future teachers of primary school and music; master.

REFERENCES

1. Bezemchuk, L. (2012). Ensuring the professional competence of a future music teacher in the conditions of master’s degree program. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty: zb. nauk. prats.*, 37, 11–21. Kharkiv, Ukraine: Khark. nats. ped. un-t im. H.S.Skovorody.
2. Bereka, V.Ye., & Halas, A.V. (2018). *Professional competence of the primary school teacher: teaching-methodical manual for teachers*. Kharkiv, Ukraine: Vyd-vo «Ranok».
3. Busel, V.T. (Ed.). (2005). *A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language*. Kyiv; Irpin, Ukraine: Perun.
4. Havrilova, L., & Oriekhova, V. (2017). Structure of art criticism competence of future primary school music teachers. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 5, 230–240.
5. Law of Ukraine on higher education. № 1556-VII. (2014, July 1). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Zimniia, I.A. (2003). Key competencies as a new paradigm of the result of education. *Vysshie obrazovanie segodnia*, 5, 34–42.
7. Karpova, L.H. (2004). *Forming professional competence of a secondary comprehensive school teacher*. (Extended abstract of PhD dissertation). Kharkiv, Ukraine: Kharkivskiy derzh. ped. un-t im. H. S. Skovorody.
8. Kovalchuk, V.A. (2016). *Professional training of future teachers for work under the*

conditions of variability of educational-upbringing systems: theory, teaching methods, practice: monograph. Zhytomyr, Ukraine: Vyd-vo ZhDU im. I. Ya. Franka.

9. Kozyr, A.V. (2012). Pedagogical conditions for forming professional mastery of art disciplines. *Visnyk LNU im. Tarasa Shevchenka*, 11 (246), 11–17.

10. Kuzmina, N.V. (1990). *Professionalism of the personality lecturer and master of vocational training.* Moscow, Russia: Vysshaya shkola.

11. Mitina, L.M. (2003). Psychological support for choosing a profession: scientific-methodical manual. Moscow, Russia: Flinta.

12. Ministry of education and science of Ukraine – new Ukrainian school. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

13. Ovcharuk, O.V. (Ed.). (2004). *Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian prospects: Library of educational policy.* Kyiv, Ukraine: «K.I.S».

14. Educational-professional programme “Primary education” (for unrelated specialities). (2019). Sloviansk. URL: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/2019/opp/OPP_pochat_mag.pdf.

15. Padalka, H.M. (2008). *Pedagogy of art: theory and teaching methods of art disciplines.* Kyiv, Ukraine: Osvita Ukrainy.

16. Sovik, T. V. (2014). Essence and structure of musical-aesthetic competence of future primary school teachers. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*, 17, 315–320.

17. Khutorskoi, A.V. (2003). *Didactic heuristics. Theory and technology of creative learning.* Moscow, Russia: Izd-vo MGU.

18. Shishov, S.E., & Kalnei, V.A. (2000). School: monitoring the quality of education. Moscow, Russia: Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii.

19. Short, E.C. (1984). *Competence: Inquiries into its Meaning and Acquisition in Educational Settings.* Lanham etc.: University Press of America, VI.

Матеріали надійшли до редакції 18.03.2021 р.